

met bedorven water zal voorzien zijn'.

De firma Pakhuismeesteren pareerde met het antwoord dat ze, ook uit eigenbelang, altijd de grootste zorg had besteed aan het voorkomen van uitlekking. Dit tegenargument, dat toch van enig lef getuigde na de ervaringen in de binnenstad en op Feijenoord, zal ongetwijfeld met gemor en gehoon ontvangen zijn (hoewel de bronnen ons hier in de steek laten). Vast staat wel dat Van Hilten in zijn antwoord de gebeurtenissen op Feijenoord in herinnering riep. Herhaling zou volgens Pakhuismeesteren voorkomen worden door de speciale voorzieningen die getroffen zouden worden in de geplande inrichting. Het terrein zou opgehoogd en met een zware kleilaag bedekt worden, terwijl onder de bergplaatsen drainagebuizen kwamen te liggen, die uit zouden monden in een kanaal. De uitgelekte petroleum zou dagelijks uit dit kanaal worden geschept. Een onderzoek in Europese havens had aangetoond, aldus Pakhuismeesteren, dat dergelijke inrichtingen zeer weinig gevaar voor infectie van het water met zich meebrachten.

En hoe zat dat dan met het uitpompen van de schepen, wilde Van Renswoude weten, want ook daarbij zouden morsingen optreden. Daarover had Pakhuismeesteren eveneens nagedacht. De schepen zouden buitengaats worden uitgepompt, zodat de gelekte petroleum direct naar zee dreef.⁴⁵⁾

Mogelijk hebben Van Renswoude, Van Hilten, Hordijk, Pors, Gimberg en Bekker werkelijk geloofd dat ze de gevreesde ontwikkelingen een halt konden toeroepen. De gemeente Charlois stond in elk geval aan hun zijde en weigerde Pakhuismeesteren een vergunning. Maar noch de gemeente Charlois, noch haar inwoners hadden waarschijnlijk op dat ogenblik enig vermoeden van de enorme economische en financiële belangen die de plannenmakers als donkere wolken over hun kleine gemeente hadden samengetrokken. Hun protest tegen Pakhuismeesteren is, in retrospectief, aandoenlijk vanwege de onbeduidendheid. Binnen één generatie zou Charlois als zelfstandige gemeente ophouden te bestaan en zou de Robbenoordse Polder moeten plaatsmaken voor industrie- en haveninstallaties.

Op 22 februari 1875 vernietigde de Raad van State het besluit van de gemeente Charlois,⁴⁶⁾ zodat de firma Pakhuismeesteren alsnog een vergunning kreeg voor nieuwe petroleumbergplaatsen. Binnen enkele decennia zou op de locatie de eerste olieopslagtank van Rotterdam verrijzen. De oorspronkelijke loodsen werden olietanks, de klippers maakten plaats voor tankschepen en de